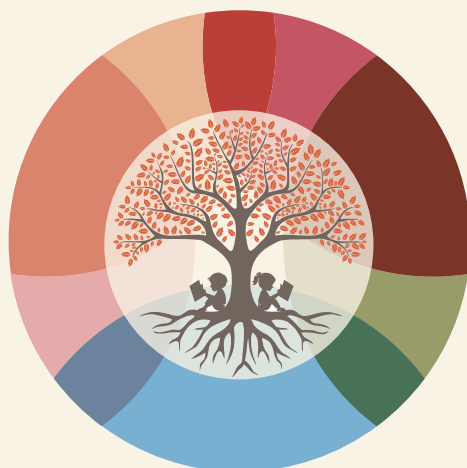

Školní vzdělávací program
(pro předškolní vzdělávání)

Montessori v životě dítěte

Aestus - Montessori mateřská škola
Ústí nad Labem s.r.o.

Obsah

1	Identifikační údaje	3
2	Charakteristika mateřské školy	4
3	Charakteristika školního vzdělávacího programu	5
3.1	Montessori pedagogika	5
3.2	Principy Montessori pedagogiky	6
3.3	Hodnoty mateřské školy	7
3.4	Cíle Montessori mateřské školy	8
3.5	Metodické postupy a zásady práce s Montessori materiály	9
3.6	Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	13
3.7	Vzdělávání dětí mimořádně nadaných	14
3.8	Péče o děti od dvou do tří let	14
4	Podmínky a organizace vzdělávání	18
4.1	Věcné vybavení mateřské školy	18
4.2	Životospráva dětí	18
4.3	Psychosociální podmínky	19
4.4	Personální a pedagogické zajištění	21
4.5	Řízení mateřské školy	22
4.6	Organizace chodu mateřské školy	23
4.7	Spolupráce zákonných zástupců	23
5	Vzdělávací obsah	25
5.1	Praktický život	25
5.1.1	Praktický život - soulad vzdělávací oblasti ŠVP s RVP	26
5.2	Smyslová výchova	27
5.2.1	Smyslová výchova - soulad vzdělávací oblasti ŠVP s RVP	28
5.3	Jazyková výchova	29
5.3.1	Jazyková výchova - soulad vzdělávací oblasti ŠVP s RVP	32
5.4	Matematika	33
5.4.1	Matematika - soulad vzdělávací oblasti ŠVP s RVP	34
5.5	Poznávání světa	35
5.5.1	Poznávání světa - soulad vzdělávací oblasti ŠVP s RVP	36
5.6	Program seznamování se s anglickým jazykem	37
5.7	Roční kalendář aktivit a tradic	39
6	Autoevaluace a evaluace mateřské školy	40
6.1	Evaluace vzdělávání (tabulky)	43

1. Identifikační údaje

Název školního vzdělávacího programu

Montessori v životě dítěte

Název firmy: Aestus – Montessori mateřská škola Ústí nad Labem s.r.o.
Sídlo (adresa školy): Klíšská 395/171, 400 01 Ústí nad Labem
Jednatel společnosti: Mgr. Hoffman Daniel
IČO: 17900441
REDIZO: 691 017 204
IZO Školní jídelna – výdejna: 181 141 639
IZO Mateřská škola: 181 141 621
Ředitel školy: Mgr. Hoffman Daniel

Kontaktní údaje

Telefon: +420 602 105 127
e-mail: reditel@amsmontessori.cz
Webové stránky: www.amsmontessori.cz

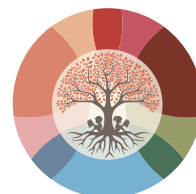
Platnost školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání je vydán na základě zmocnění v § 4 odst. 3) zákona 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školní zákon), ve znění pozdějších předpisů. Školní vzdělávací program je zpracován podle Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání.

V Ústí nad Labem, dne 30. března 2024.

Zpracoval: Mgr. Hoffman Daniel, ředitel.

Účinnost dokumentu od 1. září 2024.

2. Charakteristika školy

Představte si místo, kde máte čas objevovat, zkoumat, hrát si. Kde je vše nachystané, čisté a uspořádané. Vše láká dětské smysly k prozkoumání. Představte si místo, kde učení a nabývání vědomostí je chápáno jako něco vzrušujícího a chtěného. Představte si místo, kde se děti učí svým tempem podle svých schopností, kde si dítě volí práci dle svého zájmu a pracuje s ní tak dlouho, jak potřebuje, a pak přechází k další činnosti dle své svobodné volby.

Taková je přesně naše Montessori mateřská škola.

Aestus – Montessori mateřská škola v Ústí nad Labem je založena na autenticitě Montessori pedagogiky, která klade důraz na respektování individuálních potřeb každého dítěte, podporu jeho samostatnosti a celostní rozvoj. Posláním mateřské školy je poskytovat bezpečné, láskyplné a stimulační prostředí, kde děti mohou růst, učit se a rozvíjet své potenciály v souladu s vlastním tempem a zájmy.

Mateřská škola se nachází v malebné čtvrti Klíše na adrese Klíšská 395/171, 400 01 Ústí nad Labem. Jedná se o krásnou prvorepublikovou budovu po generální rekonstrukci a uzpůsobenou pro provoz mateřské školy. Budova má 4 poschodí (včetně suterénu), s tím, že v prvním a druhém nadzemním poschodí se nacházejí naše 3 třídy. Každá ze tříd má maximální kapacitu 17 dětí, celkem má tedy mateřská škola kapacitu 51 dětí.

Všechny třídy jsou věkově heterogenní s celodenním provozem od 6:30 hodin do 17:00 hodin. Provoz mateřské školy je zahájen od 1. září roku 2024, a to pro děti ve věku od 2 až zpravidla do 6 let. Okolí mateřské školy je pečlivě upravené s důrazem na přírodní prvky. Je bezpečné a inspirační pro děti. Zahradu mateřské školy tvoří různé druhy rostlin, stromů a keřů, které poskytují dětem možnost blízkého kontaktu s přírodou. Součástí exteriéru jsou také hrací prvky, jako jsou pískoviště, senzoriální prvky apod. Zahrada je designována tak, aby podněcovala ke kolektivním a individuálním hrám a učení se v přírodním prostředí.

V blízkosti mateřské školy se nachází zrenovovaný městský park se skluzavkami, prolézačkami a pískovišti. Také se v okolí nachází plavecká hala pro děti a sportovní centrum.

3. Charakteristika školního vzdělávacího programu

3.1 Montessori pedagogika

Montessori pedagogika je vzdělávací přístup založený na principu podporovat přirozenou touhu dětí po poznání, objevování a učení se skrze samostatnou práci v připraveném prostředí, které respektuje jedinečnost každého dítěte. Tento přístup byl vyvinut na začátku 20. století italskou lékařkou a pedagožkou Marií Montessori, jejíž pozorování dětí a jejich vývoje vedlo k vytvoření filozofie a metodiky, jež klade důraz na respekt, samostatnost a celostní rozvoj osobnosti dítěte. Děti jsou vedeny k učení se prožitkem.

Základem Montessori pedagogiky je věřit v schopnosti dítěte učit se samostatně a rozvíjet se vlastním tempem, což podporuje jeho sebedůvěru a nezávislost. Prostedí Montessori mateřské školy je pečlivě připraveno tak, aby podněcovalo děti k samostatnému učení a průzkumu. Montessori materiály jsou navrženy s ohledem na rozvoj sensorických dovedností, jazyka, matematiky, praktického života a porozumění světu kolem nás, přičemž každá aktivita je zaměřena na podporu konkrétního vývojového cíle.

Ve vzdělávacím procesu Montessori pedagogiky hraje klíčovou roli respekt k individuálnímu rytmu každého dítěte. Pedagogové jsou průvodci, kteří pozorují a podporují přirozené učební procesy dětí, aniž by je rušili nebo příliš směřovali. Důraz je kladen na formování pozitivního sebepojetí a sociálních dovedností prostřednictvím skupinových činností, respektování práce ostatních a rozvoje empatie a vzájemné pomoci.

Montessori pedagogika podporuje celostní rozvoj dítěte – intelektuální, fyzický, emocionální a sociální - a připravuje ho nejen na další vzdělávání, ale i na život. V České republice je tento přístup integrován do mateřských škol s cílem nabídnout dětem prostředí, které respektuje jejich individualitu, podporuje jejich přirozenou zvědavost a motivuje je k neustálému objevování a učení. Montessori pedagogika tak představuje cestu k rozvoji sebevědomých, samostatných a vyrovnaných osobností, které jsou připraveny čelit výzvám a příležitostem, které přináší dnešní rychle se měnící svět.

Specifické pedagogické principy pomáhají dítěti přijímat poznatky v „bezpečném prostředí“.

Specifickým způsobem poznání je tzv. svobodná práce, kdy si dítě volí

- co (s čím bude pracovat)
- kde (výběr místa)
- kdy (motivuje v něm naladění k práci)
- s kým (zda samostatně nebo ve skupině)

Zároveň ale dítě přijímá i zodpovědnost za dokončení práce a uložení pomůcky.

3.2 Principy Montessori pedagogiky

Základní principy Montessori vzdělávání tvoří základ této výchovně-vzdělávací metody, která klade důraz na podporu přirozeného rozvoje dítěte v připraveném prostředí. Tyto principy pomáhají formovat učební prostředí a pedagogický přístup, který respektuje individualitu každého dítěte a podporuje jeho samostatné učení. Zde jsou klíčové principy, které definují Montessori pedagogiku.

• **Připravené prostředí**

Montessori školy vytvářejí pečlivě připravené prostředí, navržené tak, aby podporovalo nezávislost, svobodu s určitými hranicemi a poskytovalo smysluplné aktivity. Materiály jsou uspořádány a přístupné, což umožňuje dětem volně si vybírat činnosti, které odpovídají jejich aktuálním vývojovým potřebám a zájmům.

• **Role pedagoga jako průvodce**

Pedagogové v Montessori prostředí slouží jako průvodci a pozorovatelé, nikoli jako tradiční přednášející. Jejich úkolem je připravit prostředí, nabízet materiály a aktivně podporovat děti v jejich samostatném učení, zasahovat jen když je to nutné a podporovat přirozenou motivaci a zvědavost dětí.

• **Svoboda s hranicemi**

Montessori pedagogika zdůrazňuje důležitost svobody ve výběru činností, která je ale vyvážena pevně stanovenými hranicemi a pravidly. Tento přístup podporuje rozvoj sebedisciplíny, zodpovědnosti a sociálních dovedností.

• **Respekt k přirozenému vývoji dítěte**

Montessori metoda respektuje jedinečný vývojový rytmus každého dítěte. Pedagogové rozpoznávají a reagují na individuální „senzitivní období“, kdy je dítě zvláště vnímavé k určitým druhům učení, což umožňuje maximálně podpořit jeho rozvoj.

• **Vzdělávání jako cesta k celostnímu rozvoji**

Cílem Montessori vzdělávání je podpora celostního rozvoje dítěte – nejen akademických dovedností, ale také sociálních, emocionálních, fyzických a morálních kvalit.

• **Učení se prostřednictvím práce s materiály**

Montessori materiály jsou navrženy tak, aby podporovaly aktivní učení se zaměřením na konkrétní vzdělávací cíle. Děti se učí prostřednictvím dotyku, manipulace a zkoumání, což vede k hlubšímu porozumění a upevnění poznatků.

- **Autoedukace**

Montessori pedagogika podporuje autoedukaci, což umožňuje dětem stát se aktivními účastníky svého vlastního učení. Děti jsou povzbuzovány k samostatné práci, což vede k rozvoji schopnosti učit se učením.

- **Společenství a spolupráce**

Montessori třídy často zahrnují děti různého věku pracující společně, což podporuje rozvoj spolupráce, mentorství a sociálních interakcí mezi dětmi různého věku.

- **Polarizace pozornosti**

Vyučování je ve vzdělávacím systému Montessori založeno na jevu „polarizace pozornosti“, který je znám jako ústřední „fenomén Montessori“. Tento jev spočívá v respektování stavu, kdy je dítě zaujato určitou činností a plně se na ni soustředí. Tohoto jevu se využívá ve prospěch dětí, protože vzniká v předem připraveném vzdělávacím prostředí. Zaujato zvolenou činností se dítě zcela soustředí na vybranou činnost. V této chvíli pracuje nejefektivněji a s plným zaujetím. Záleží mu nejen na výsledku, ale i na samotné činnosti.

3.3 Hodnoty mateřské školy

- Děti se rodí s obrovským potenciálem, jsou tvořivé, zvědavé a ke zdravému rozvoji potřebují přirozené, bezpečné, podnětné a láskyplné prostředí, které je základem učení.
- Každému dítěti má být umožněno učit se vlastním tempem, bez tlaku na výkon a bez ohledu na obecné tabulky vývoje či na předem dané osnovy vzdělávání. Obecné dítě neexistuje.
- Soutěživost zabíjí v dítěti vnitřního učitele a ničí vztahy mezi lidmi. Potlačuje sebevědomí a tvořivost mizí.
- Lidé žijí přirozeně ve věkově smíšené skupině. V mateřské škole tuto přirozenost ctíme a umožňujeme dětem věkově heterogenní skupinou rozvoj sociálních dovedností. Mladší děti se učí od starších, učí se respektovat jejich zkušenosti. Starší děti se učí být vzorem a pečovat o mladší.
- Základním principem vzájemné komunikace je respekt. Pedagog respektuje jedinečnost dítěte, děti se učí respektovat se navzájem, být respektovány a respektovat prostředí, v němž žijí.
- Pedagog není řídicí osobou. Je především kvalitním pozorovatelem, tvůrcem třídy, jedním ze zdrojů informací a modelem chování.
- Zdravá sebeúcta je duševní štít člověka.

3.4 Cíle Montessori mateřské školy

- **Podpora celostního rozvoje dítěte**

Cílem je rozvíjet fyzické, psychické, intelektuální a sociální aspekty osobnosti dítěte, a to v harmonii s jeho individuálními potřebami a tempem.

- **Rozvoj nezávislosti a sebeobsluhy**

Děti jsou povzbuzovány k samostatnosti v každodenních činnostech, od oblékání se, přes jídlo, až po péči o své prostředí, což podporuje jejich sebedůvěru a nezávislost.

- **Podpora lásky k učení**

Vytvoření prostředí, které přirozeně stimuluje zvědavost a touhu dítěte poznávat a učit se, a to prostřednictvím hry, objevování a praktické činnosti.

- **Rozvoj sociálních dovedností**

Povzbuzování dětí k spolupráci, respektu, empatii a rozvoji pozitivních sociálních vztahů mezi dětmi, pedagogy a rodinami.

- **Individualizovaný přístup k vzdělávání**

Respektování unikátního tempa a stylu učení každého dítěte, umožnění samostatného objevování a učení se podle vlastních zájmů a možností.

- **Rozvoj smyslového a pohybového vnímání**

Využití specifických Montessori materiálů a aktivit k rozvoji smyslů a motoriky, což je základ pro další učení.

- **Příprava na život**

Nejen příprava na další vzdělávací etapy, ale zejména na život v širším společenském kontextu, s důrazem na praktické dovednosti, kritické myšlení a adaptabilitu.

Během předškolního vzdělávání dítě získává klíčové kompetence

- učení
- řešení problémů
- komunikace
- sociální a personální
- občanské a činnostní

3.5 Metodické postupy a zásady práce s Montessori materiály

Používání Montessori materiálů podléhá specifickým pravidlům, které je nezbytné pochopit a aplikovat. Při prvním setkání dítěte s jakýmkoli novým Montessori materiálem je nejdříve nutné provést demonstraci jeho správného využití. Instrukci provede pedagog, přičemž dítě pozorně sleduje a následně se pokusí celý proces samostatně napodobit. Každý materiál je určen pro konkrétní typ aktivity a měl by být používán odpovídajícím způsobem.

Pro zavedení nových konceptů, jako je například představení nového písmene nebo čísla, pedagog využívá metodu zvanou trojstupňová lekce

1. V úvodní fázi pedagog popíše a ukáže materiál, například nové písmeno nebo číslo, a správně ho pojmenuje, přičemž dítě má za úkol tuto aktivitu později zopakovat.
2. Ve druhé fázi, která má za cíl procvičení, může například při učení nového čísla pedagog říci: "Toto je číslo 2. Vezmi číslo 2 a polož ho na stůl."
3. Ve třetí, závěrečné fázi, zaměřené na utvrzení poznatků, pedagog spolupracuje s dítětem a provádí aktivní opakování, například vyzve dítě "Přines mi číslo 3.", "Kde je číslo 2?", "Dones mi číslo 1" atd.

V rámci třístupňové lekce existuje zásada, že dítě by se mělo seznámit maximálně se třemi novými pojmy najednou. Tato lekce umožňuje dítěti osvojit si nové pojmy nejen prostřednictvím zraku, ale i dalších smyslů. Při zavádění nového písmena může dítě písmeno hmatově prozkoumat díky písmenům vyrobeným ze smirkového papíru. Na konci třístupňové lekce by dítě mělo být schopné nově zavedený materiál samostatně identifikovat a pojmenovat, například určit a správně seřadit čísla 1, 2 a 3. Po této lekci je dítě již schopné s materiálem pracovat nezávisle a používat získané znalosti v dalších aktivitách a v běžném životě.

Důležitou roli hraje i princip **izolace jedné vlastnosti** – to znamená, že každá pomůcka je navržena tak, aby dítě učila rozpoznávat pouze jednu vlastnost, jako je například délka, přičemž všechny ostatní vlastnosti, jako šířka, tloušťka a barva, zůstávají konstantní. Tím se dítě může plně soustředit na zkoumanou vlastnost bez rušení odlišnostmi v materiálu. Jiný materiál se může lišit například pouze šířkou. Dětem tato objevování přinášejí radost.

Aby děti materiál správně používaly a rozuměly jeho využití, je klíčový další princip, a sice následnost pomůcek. Dítě by mělo postupně projít materiálem z oblasti praktického života, smyslového materiálu, matematiky a jazyka. Dítě se vždy učí jen jednu novou věc, zatímco ostatní jsou určeny pro opakování. Postupně se zvyšuje náročnost pomůcek a vždy se přechází od konkrétního k abstraktnímu. Pro malé děti, které ještě nemají plně vyvinuté abstraktní myšlení, je zásadní začít s konkrétními, hmatatelnými materiály. Až po zažitých zkušenostech s nimi mohou přecházet k abstraktnějším pomůckám. Například při učení nových barev je důležité začít se základními

barvami, jako je červená, modrá a žlutá, aby dítě mělo o barvách jasnou představu a mohlo pak pracovat i s jejich odstíny.

Díky práci s Montessori materiálem se prodlužuje doba soustředění dítěte a zvyšuje se jeho vnímavost. Děti začínají s jednoduchými činnostmi praktického života, jako je přesýpání, přendávání, mytí a péče o prostředí, což jim pomáhá lépe pochopit a manipulovat s dalšími pomůckami. Smyslový materiál připravuje děti na práci s matematickými pomůckami tím, že je učí rozlišovat různé velikosti a vlastnosti, které poté využívají při matematických činnostech. Materiály jsou navzájem propojené a je důležité, aby dítě prošlo postupně celým spektrem pomůcek pod dohledem pedagoga, který mu v tomto procesu slouží jako průvodce. Tímto způsobem se podporuje smyslové vnímání a kladou se základy pro intelektuální rozvoj dítěte.

Pro adekvátní rozvoj dítěte a jeho orientaci ve školním prostředí je klíčová pečlivě připravená atmosféra.

Ve třídě rozlišujeme tři typy prostředí

• Reálné prostředí

Zahrnuje okolí mateřské školy, s nímž by děti měly být seznámeny. Mají se naučit o něj pečovat a orientovat se v něm, všimnout si, kde se nacházejí důležité body, jako jsou zastávky trolejbusů, chodníky, odpadkové koše, přechody pro chodce apod.

• Prostor uvnitř školy

Děti by měly znát cestu do tříd, umístění toalet, míst pro zájmové kroužky a zahrádku. Je důležité, aby věděly, kde najdou své osobní věci, hygienické potřeby, kde jsou umístěny odpadkové koše a kde si mohou odpočinout. Děti by se měly podílet na péči o své prostředí, například zaléváním květin, či utíráním prachu. V mateřské škole by se měly cítit bezpečně a láskyplně. Dostupnost pitné vody a úklidových prostředků umožňuje dětem, kdykoli je to nutné, uklidit po sobě.

• Prostor přizpůsobené senzitivním fázím a potřebám dětí

Ve třídě je prostředí bezpečné, esteticky příjemné, uklizené a přizpůsobené dětem. Vše je systematicky organizované a prostředí je zdravotně nezávadné a přívětivé.

Třída je uspořádána tak, aby byla maximálně přístupná a přizpůsobená dětem. Materiály jsou uspořádány do následujících oblastí.

- Praktický život
- Smyslová výchova
- Matematika
- Jazyková výchova
- Poznávání světa (pomůcky zahrnující zeměpis, biologii, historii, hudbu aj.)

Materiály v policích jsou nastaveny a organizovány od nejjednodušších po nejsložitější, a to zleva doprava, což motivuje děti k samostatné práci.

Pedagog zajišťuje, že prostředí zůstává dobře připravené a materiál správně uspořádaný. Ve třídě jsou k dispozici stoly, židle a dostatek materiálů pro různé činnosti. Díky minimálnímu množství tradičních hraček se děti více soustředí na Montessori materiál, který je pro ně přirozeně atraktivní.

Pedagog hraje klíčovou roli v tom, jak děti materiál používají, řídí se senzitivními fázemi dětí a nabízí vhodné aktivity. Důležitá je i následnost materiálů, která podporuje postupný vývoj dětí od konkrétního k abstraktnímu a od základních dovedností k složitějším pojmům. Respekt k individuálním potřebám a senzitivním fázím dítěte je základem pro jeho samostatný rozvoj, přičemž dítě se učí bez vnějších odměn či trestů. Pedagog sleduje a podporuje koncentraci dítěte na aktivitu, což vede k jeho vnitřnímu uspokojení a rozvoji.

V procesu soustředění dítěte rozlišujeme tři klíčové fáze

• Přípravná fáze

Zahrnuje výběr materiálu, určení pracovního místa a organizaci potřebných pomůcek.

• Fáze intenzivní práce

Dítě se postupně odpojuje od vnějšího prostředí, soustředí se výhradně na práci s vybraným materiálem, což zahrnuje jeho používání a opakované procvičování.

• Fáze nasycení (ukončení a reflexe)

Znamená konec aktivní práce a přechází v interní zpracování zkušenosti, přinášející pocit uspokojení. Tato fáze připravuje dítě na další samostatné objevování.

Důležitost úplného prožití všech fází spočívá ve zpracování a získání poznatků z činnosti, která napomáhá k posílení a prohloubení schopnosti soustředění.

Role pedagoga je zásadní v tom, že by neměl dítě rušit ve chvílích hlubokého soustředění, umožnit mu pracovat s materiálem opakovaně a dosáhnout stavu nasycení. Schopnost soustředit se je klíčová pro další vzdělávací proces. Spontánní výběr činnosti ze strany dítěte vede skrze soustředění k tzv. normalizaci – stavu, kdy dítě využívá své vnitřní motivace a pohybu pro učení. Adaptované dítě projevuje zvýšenou aktivitu a spontánnost ve výběru činností, které mu přinášejí radost.

V kontextu soustředění je také klíčový element ticha. Ticho a klidné prostředí jsou pro efektivní práci nezbytné. Adaptované dítě intuitivně vnímá, jak se chovat, aby nerušilo ostatní ve své

práci a jak komunikovat své potřeby, pokud je něco ruší.

Základem je práce s materiálem, soustředění, svobodná volba a příprava prostředí. Svoboda volby umožňuje dítěti rozhodnout, s jakým materiálem bude pracovat, kde, kdy a jak dlouho, a s kým. Současně má dítě možnost odmítnout nežádoucí spolupráci, což podporuje jeho schopnost stanovit vlastní hranice a rozpoznávat osobní potřeby.

Svoboda volby je úzce spojena s pravidly a hranicemi stanovenými ve školním prostředí, které dítě spoluvytváří a má povinnost je dodržovat. Dítě by mělo být obeznámeno s pravidly práce s materiálem a chováním ve třídě, a mělo by respektovat potřeby ostatních. V případě nejistoty nebo zneužití svobody volby je role pedagoga usměrnit a podpořit dítě ve správném používání materiálu a dodržování pravidel. Každé dítě by mělo mít jasno v nastavených hranicích a pravidlech.

Svoboda volby je neodmyslitelně spojená s projevováním respektu k ostatním

- Děti si jsou vědomy, že každý má právo vyjádřit svůj názor.
- Mají právo říct „ne“.
- Navzájem se respektují a podporují se ve společných aktivitách i v každodenním životě.
- Jsou si vědomy svých schopností.
- Spolupracují a dokážou pracovat ve skupině.
- Rozumí tomu, že každý má individuální potřeby a tempo, a jsou schopné se přizpůsobit.

To vše má významný vliv na sociální atmosféru třídy, za kterou je zodpovědný pedagog. Díky této atmosféře děti nejsou unavené, neboť se učení účastní s nadšením, neustále objevují a učí se překonávat výzvy. Pocit radosti a vnitřní rovnováha přispívají k jejich psychické stabilitě a lepšímu porozumění sobě i ostatním.

Práce ve skupinách – posiluje komunikační a sociální dovednosti

Děti si dokážou ve skupině samy organizovat činnost, domluvit se na pravidlech a koordinovat své činnosti. Pozitivní klima ve třídě pomáhá vytvářet také pedagog, který je citlivý k potřebám dětí, projevuje empatii, motivuje a poradí. Pomáhá řešit spory a učí děti, jak se chovat k sobě navzájem s respektem, aniž by je vedl k soutěživosti. Projevuje k dětem lásku, avšak v rámci jasně stanovených hranic a pravidel.

Komunitní setkání dětí a pedagoga ve formě kruhu hraje klíčovou roli v budování třídního společenství, kde děti mají možnost sdílet své myšlenky a názory. Každé dítě má právo se zapojit do diskuse nebo zůstat v tichu. Toto setkávání pomáhá dětem překonávat ostych mluvit před skupinou, učí se naslouchat názorům ostatních, diskutovat a sdílet osobní zkušenosti. Komunitní kruh také slouží k stanovení společných pravidel a sdílení zajímavostí z historie nebo aktuálních událostí.

3.6 Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Ve snaze o poskytnutí kvalitního vzdělání pro děti s individuálními vzdělávacími potřebami se naše mateřská škola zavazuje k vytváření ideálních podmínek pro každé dítě. Adaptujeme vzdělávací cíle a strategie specificky pro děti s individuálními potřebami, čímž zajišťujeme, že jsou plně podporovány v souladu s jejich schopnostmi a tempem. Díky individualizovanému přístupu, který je charakteristický pro Montessori pedagogiku, poskytujeme dětem neustálou individuální péči, čímž umožňujeme jejich přirozenou integraci a rozvoj. Pedagogické metody a pomůcky používané v Montessori systému jsou navrženy tak, aby podporovaly osobní rozvoj dětí a pomáhaly jim k samostatnému objevování a porozumění různým souvislostem. Každá pomůcka, vytvořená v souladu s principy Marie Montessori, obsahuje prvky autokontroly, přiměřenou obtížnost a jasné definované kroky, což umožňuje výběr materiálu pro širokou škálu dětí, včetně těch s nadáním, průměrných, nebo dětí s určitými učebními obtížemi (speciálními potřebami).

Náš pedagogický tým je vybaven a připraven podporovat rozvoj vnitřního potenciálu každého dítěte a jeho sociální začlenění. Hodnocení dětí je založeno na individuálním pokroku, nikoli na porovnávání mezi sebou. Pro zajištění kvalitního individuálního přístupu je při zařazení dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami upraven počet dětí ve třídě v souladu se zákonnými požadavky a zpravidla zajišťujeme asistenta pedagoga. Tento asistent pedagoga pomáhá dítěti zejména v jeho intelektuálním, emocionálním a sociálním rozvoji. Dále pomáhá v aktivitách dítěte, u kterých je nezbytné využití specifických Montessori pomůcek pro rozvoj dítěte. Připravuje individuální vzdělávací plány přizpůsobené potřebám a schopnostem dítěte. Nedílnou součástí práce asistenta pedagoga je také spolupráce s pedagogy a zákonnými zástupci.

Individuální vzdělávací plány jsou vypracovány na základě školního vzdělávacího programu, popř. doporučení školského poradenského zařízení (SPC, PPP), přičemž se zohledňují specifické vzdělávací potřeby dětí a jsou upraveny obsah, formy a podmínky vzdělávání. V procesu vytváření těchto plánů se podílí pedagogové, školské poradenské zařízení, zákonní zástupci, interní dětský psycholog a případně další odborníci. Plány schvaluje ředitel mateřské školy.

3.7 Vzdělávání dětí mimořádně nadaných

V naší škole zajišťujeme podporu pro výuku mimořádně nadaných dětí, aby mohly využít svůj potenciál naplno a rozvíjet se v souladu se svými schopnostmi. Pokud pedagog rozpozná, že dítě vykazuje mimořádné nadání v nějaké oblasti, společně se zákonnými zástupci a školským poradenským zařízením navrhne specifický vzdělávací program nebo individuální vzdělávací plán (IVP). Tento program, či plán umožní nadanému dítěti se dále rozvíjet v jeho silné oblasti. Nadané děti mají možnost postupovat vlastním tempem, získávat hlubší poznání o tématu a pracovat efektivněji s výukovými materiály.

Základní principy výuky mimořádně nadaných dětí zahrnují

- Spolupráci se školským poradenským zařízením.
- Vytvoření individualizovaného plánu a přístupu pedagoga.
- Přizpůsobení prostředí s vhodnými didaktickými pomůckami.
- Uznání a podporu jejich individuálního pracovního tempa.
- Podporu jejich vlastních metod řešení úkolů a situací.

3.8 Péče o děti od dvou do tří let

Pedagogové v naší mateřské škole přistupují k dětem s respektem, vytvářejí pro ně bezpečné a důvěryhodné prostředí, a směřují je k fyzické i psychické samostatnosti. Oceníme otevřenost ve vztahu k zákonným zástupcům, podporujeme je a usnadňujeme adaptaci dětí do nového sociálního prostředí a kolektivu mateřské školy, usilujeme o hladký přechod z domácího prostředí do školního kolektivu.

Zásadní hodnoty, které uplatňujeme

• **Bezpečné prostředí**

Nabízíme stabilní, řádné a klidné prostředí, kde děti najdou jistotu a podporu pro rozvíjení svého potenciálu.

• **Láska a hranice**

Učíme děti vzájemnému respektu a dodržování pravidel, která přispívají k harmonii ve třídě a rozvoji pocitů vzájemné lásky.

• **Respekt k dítěti**

Projevujeme respekt k dětským rozhodnutím a umožňujeme volbu, což posiluje dětské sebevědomí a učí děti respektu k okolí.

• **Otevřenost k emocím dítěte**

Individuálně přistupujeme k jednotlivým dětem, oceňujeme jejich unikátnost a podporujeme rozvoj jejich jedinečných schopností.

• **Rozvoj individuálního potenciálu**

Podporujeme každé dítě v nalezení a rozvíjení jeho zájmů a potenciálu, podporujeme nezávislý rozvoj, komunikaci, umění a hudbu.

Dospělí v prostředí mateřské školy připravují prostředí odpovídající věku a zájmům dětí, aktivně je zapojují a nabízejí činnosti odpovídající jejich schopnostem. Pedagogové ukazují, jak správně používat školní pomůcky a provádět činnosti, zejména v oblasti praktického života, čímž podporují celkový rozvoj dětí.

• **Připravené prostředí**

Naše mateřská škola vytváří prostředí, které je plně adaptováno na potřeby dítěte, posiluje jeho orientaci v prostoru, přinášející mu pocit jistoty a bezpečí. Prostředí je konstantní s proměnlivými pomůckami v regálech, což napomáhá rychlejší adaptaci dětí, jejich sebevědomí a pocitu stability.

• **Respekt k individualitě**

Uznáváme individuální potřeby každého dítěte a jeho přirozenou touhu učit se a poznávat. Naší prioritou je pochopení těchto potřeb a maximální podpora dětí v jejich naplňování.

• **Vzdělávací a výchovné cíle**

Zaměřujeme se na rozvoj samostatnosti dětí v praktickém životě, což je pro ně velmi motivující. Děti se učí být skutečnými pomocníky v běžném životě.

Od dvouletého věku jsme zaměřeni na to, aby děti zvládly

- Obléci se
- Samostatně používat toaletu
- Rozpoznávat a vyjadřovat své stravovací potřeby
- Stolovat a komunikovat při jídle, zároveň se učit uklízet po jídle
- Pečovat o třídní prostředí
- Zvládat osobní hygienu
- Rozvíjet svou slovní zásobu a komunikativní schopnosti
- Budovat sociální vazby a integrovat se do skupiny
- Rozvíjet hudební, výtvarné a motorické schopnosti

Obsah vzdělávání vychází z Montessori pedagogiky, jak ji představuje Mezinárodní asociace Montessori pedagogiky (AMI), založená Marií Montessori. Třída je zařízena dětem na míru - vše je přístupné a přizpůsobené jejich velikosti a potřebám, což umožňuje úzké propojení vzdělávacího obsahu s prostředím.

Připravené prostředí nabízí dítěti

- Možnosti mentálního a fyzického rozvoje prostřednictvím práce rukou.
- Příležitosti pro skupinovou práci, podporující sociální rozvoj, jako je společné stolování nebo zpívání.
- Prostor pro individuální práci, vedoucí k hlubšímu soustředění a opakování, což podporuje přirozený vývoj dítěte.
- Prostředí je adaptováno tak, aby co nejvíce připomínalo rodinné prostředí, poskytovalo pohodlí a bezpečí.

Praktický život a jeho cvičení

Cvičení z oblasti praktického života tvoří zásadní základ pro všestranný rozvoj dětí. Jsou klíčové pro učení se organizaci a systému, což má zásadní význam pro rozvoj v oblastech jako smyslová výchova, matematika a jazyk. Důležitým aspektem je také podpora motorického rozvoje.

Tato cvičení umožňují dětem dosáhnout funkční samostatnosti, což vede k posílení jejich sebeúcty a realizaci základního principu Montessori pedagogiky: „**Pomoz mi, abych to dokázal sám.**“

Hlavní cíle cvičení praktického života

- Dosáhnout funkční samostatnosti.
- Podpořit adaptaci dítěte.
- Zahrnout práci ve prospěch skupiny.
- Zaměřit se na osobní rozvoj.
- Naplnit přirozené lidské potřeby a tendence.

Jazyk a čtení

Cíle v oblasti jazyka

- Rozšiřování slovní zásoby dětí.
- Poskytování přesného a správného názvosloví.
- Podpora zájmu dětí o jazykové učení a radost z něj.
- Povzbuzení dětí k aktivnímu mluvení a účasti na konverzaci.

Umění, hudba a pohyb

Umění všech forem otevírá dveře k prohlubování a zjemnění smyslového vnímání.

- Výběr materiálů odpovídá věku a zkušenostem dětí.
- Rozvoj motorických dovedností je klíčový, stejně jako začlenění hudebních, výtvarných a sociálních témat.
- Aktivity jsou přizpůsobeny aktuálním potřebám a zájmům dětí ve třídě a nabízeny formou volitelných aktivit.
- Oblast zahrnuje různé výtvarné, tvořivé, hudební, hudebně-pohybové, taneční a pracovní činnosti.

Aktivity pro psychosenzomotorický vývoj

- Aktivity zaměřené na koordinaci oka a ruky.
- Podporu a rozvoj rovnováhy.
- Aktivity pro rozvoj stereognostického (hmatového) vnímání, propojené se smyslovými zkušenostmi.

Cíle psychosenzomotorického vývoje

- Zlepšení schopnosti ovládat pohyb ruky.
- Koordinace a zlepšení pohyblivosti prstů.
- Podpora koordinované práce obou rukou, kdy obě ruce pracují současně a harmonicky.
- Cvičení na koordinaci oko-ruka a oči-ruce.
- Rozvoj nezávislosti, sebedůvěry a sebeuvědomění.

4. Podmínky a organizace vzdělávání

4.1 Věcné vybavení mateřské školy

Maximální kapacita dětí v mateřské škole je 51. V mateřské škole jsou tři třídy s kapacitou 17 dětí. Škola má světlé, čisté a estetické prostory. Na vzhledu prostor se podílejí ve velké míře také děti a pedagogové (v souladu s Montessori připraveným prostředím). Děti mají k dispozici dostatek materiálů a pomůcek. Skříňky a police s Montessori materiálem jsou pro děti volně dostupné. Pomůcky jsou přehledně uspořádány podle oblastí vzdělávání. Stolky jsou sestaveny pro práci jednotlivce, dvojice i skupin dětí. Činnosti jsou individualizované, děti aktivně pracují na vybraném úkolu buď samostatně, nebo v menších skupinách u stolů či na koberečcích. Ve třídě je prostor určený k vzájemnému setkávání dětí a jejich společné komunikaci, prostor pro cvičení koncentrace a ticha a prostor pro společné aktivity s učitelem. Respektujeme individuální potřeby dětí. Každé dítě má vyhrazený prostor, aby si mělo kam ukládat své osobní věci a své portfolio.

Organizace výuky respektuje senzitivní období a polaritu pozornosti dětí. Denní program může dle potřeb dětí a zásad Montessori pedagogiky přesahovat určený čas a měnit své pořadí.

Škola má kvalitní hygienické zázemí (šatnu, jídelnu - výdejnu a WC v souladu s právním řádem. K pohybovým aktivitám děti využívají zpravidla zahradu a venkovní terasu školy nebo blízký park.

Školní řád zahrnuje práva a povinnosti dětí, pedagogů, zákonných zástupců a ostatních pracovníků mateřské školy, organizační řád upravuje chod školy.

Všechny vnitřní i venkovní prostory splňují bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů (čistota, vlhkost vzduchu, teplota, osvětlení, hlučnost apod.). Ředitel a pedagogičtí pracovníci zabezpečují podle vnitřních pravidel bezpečný pobyt dětí v mateřské škole i mimo ni při mimoškolních akcích.

4.2 Životaspráva dětí

Naše mateřská škola disponuje pouze jídelnou – výdejnou, takže má zajištěn dovoz teplých jídel (obědů), a také občasných studených pokrmů jako jsou pomazánky od kvalitního externího dodavatele. Skladba jídelníčku je pod drobnohledem, aby splňovala všechny právní normy a standardy dle doporučení a metodik MŠMT a MZČR a snaží se jít i nad rámec a dopřát dětem kvalitní stravu, zpravidla v bio kvalitě nebo bez alergenů. Strava je vyvážená z hlediska hygienických předpisů a dodržování intervalů dle norem tzv. spotřebního koše. Respektovat individuální stravovací návyky jako např. vegetariánství lze pouze do určité míry, tzn. možnost výběru dítěte z dané stravy. Pokud má dítě speciální dietní omezení na základě lékařské zprávy, domlouvá ředitel mateřské školy individuálně se zákonnými zástupci dítěte možný postup.

Je samozřejmostí, že děti nejsou nikým do jídla nuceny. Pedagogičtí pracovníci děti kladně motivují, jídlo, které neznají, nabízejí k ochutnání. Jdou dětem příkladem v konzumaci jídel racionální výživy. V rámci dopoledního Montessori bloku, vzdělávací oblasti praktický život, mají děti možnost svačit postupně a průběžně dle svých potřeb. Děti si samy prostírají, podílí se na přípravě svačin, pití si nalévají z malých džbánek. Při přípravě oběda si zpravidla samostatně nalévají polévku, učí se odhadnout množství, které si mají nandat, a které pak samy sní. Zařazujeme racionální, tradiční, ale i méně tradiční potraviny.

Ve třídách jsou dětské reálné kuchyňky, kde za pomoci, či dohledu pedagogických pracovníků se děti samostatně podílejí na přípravě svačinek krájením, loupáním, strouháním ovoce a zeleniny. Mají možnost si samy po sobě umýt nádobí. Děti si mohou přinést z domova svůj oblíbený hrnek na podporu pitného režimu. Pracovníci mateřské školy často připomínají dětem důležitost pití. Jsou k dispozici malé skleněné džbánky (velikostí přizpůsobené dětem) s vodou buď zcela čistou, nebo obohacenou např. citronem, čerstvými lístky máty apod. a džbánek s neslazeným čajem. Pitný režim je zajištěn během celého dne. Děti si nápoj samy nalévají podle své potřeby.

4.3 Psychosociální podmínky

- Usilujeme o to, aby se děti i dospělí cítili v prostředí mateřské školy dobře, spokojeně a bezpečně.
- Nově příchozí dítě má možnost postupně se adaptovat na nové prostředí a situace. Před nástupem do MŠ má zákonný zástupce možnost navštívit mateřskou školu, kdy se dítě v jeho přítomnosti postupně adaptuje na nové prostředí. Adaptace je pozvolná a postupná a probíhá ve spolupráci se zákonnými zástupci.
- Nikdo není zvýhodňován ani neznevýhodněn, všechny děti mají stejná práva a povinnosti.
- V dětech se snažíme rozvíjet citlivost pro vzájemnou toleranci, ohleduplnost, zdvořilost, pomoc a podporu. Respektovat jeden druhého.
- Nepoužíváme negativní komentáře a podporujeme děti v samostatných pokusech.
- Respektujeme potřeby dětí a pomáháme je uspokojovat.
- Vzdělávací nabídku přizpůsobujeme mentalitě předškolních dětí a jejich potřebám. Je naším zájmem, aby byla dětem blízká, snadno pochopitelná, přiměřeně náročná a dítěti potřebná.
- S dětmi nemanipulujeme a organizování dětí omezujeme na nezbytně nutné činnosti.

- Usilujeme o to, aby třída byla pro děti láskyplným a přátelským prostředím, v němž jsou dodržovány řády a pravidla.
- Organizace dne vychází a reaguje na potřeby dětí. Děti mají velký prostor pro individuální činnost. Činnosti jsou různorodé a zaměřené tak, aby děti mohly pracovat samostatně, v menších či větších skupinách.
- Dítě má dostatek času na adaptaci v novém prostředí, může být pouze pozorovatelem toho, co se kolem něho děje. V zařízení je vytvořena ideální možnost pro individuální činnost dítěte.
- Délka pobytu dítěte v zařízení může být po dohodě se zákonnými zástupci v kratším časovém úseku, zákonný zástupce může být přítomen a postupně se společně snažíme o bezproblémové zařazení dítěte do kolektivu.
- Pokud se objeví nějaký konflikt, hledáme s dětmi společná řešení – připomenutí a dohodnutí pravidel. Děti si pravidla lépe uvědomují, pokud se na jejich vytvoření podílí.
- Přistupujeme k dětem individuálně, bereme v potaz jejich nálady, zvláštnosti a také rodinné prostředí, ze kterého přicházejí. Činnosti s dětmi jsou přizpůsobovány individuálním i věkovým zvláštnostem, jejich potřebám i nenadálým změnám.
- Snažíme se vytvářet takové prostředí, ve kterém se dětem bude líbit a mateřskou školu tak budou navštěvovat rády.
- Během týdne zařazujeme chůzi po elipse se správným odvíjením chodidla. Jedná se o relaxační cvičení a cvičení klidu a koncentrace doplněné vhodnou relaxační hudbou.
- Pravidelně zařazujeme ranní pohybové cvičení.
- Pokud dítě neprojeví zájem zúčastnit se společných řízených činností, je mu dopřán prostor i čas na to, aby si individuálně pracovalo s tím, co jej zajímá a svou činnost také v klidu dokončilo. Pokud si dítě chce dokončit práci jindy, označí ji společně domluvenou značkou a může si její dokončení nechat třeba až na další den.
- Montessori pomůcky mají výhodu v tom, že obsahují kontrolní prvky. Dítě se může opravit samo, nepotřebuje hodnocení dospělého, pokud ho po něm nevyžaduje. Pokračuje si svým individuálním tempem, zjišťuje míru svých schopností.

Pedagog připravuje podnětné připravené prostředí, dále plní roli pomocníka a to tehdy, je-li o pomoc požádán. V případě dětí, které např. zatím nemají odvahu si o pomoc říci, nabízí pomoc

sám pedagog. Jedná se zejména o děti v období adaptace na nové prostředí. Pedagog je pozorovatelem toho, čím a jakým způsobem dítě pracuje, a vede o tom individuální záznamy. Dětem pomůcky nabízí, ukazuje, jak se s pomůckou pracuje, upozorňuje na prvky kontroly a způsob uložení. Při předvádění téměř nepoužívá mluveného projevu, aby neodpoutával soustředění dítěte. Pomůcky i vlastnoručně vyrábí, a tím podporuje specifické zájmy dětí, tzv. „senzitivní fáze“.

Děti jsou pedagogickým systémem Montessori vedeny k samostatnosti, sebehodnocení, sebedůvěře, seberealizaci, sebeúctě, ale také k disciplíně a odpovědnosti za své chování a jednání.

4.4 Personální a pedagogické zajištění

- Pedagogický tým je plně aprobován pro výkon své profese.
- Všichni pedagogičtí pracovníci se průběžně vzdělávají v Montessori pedagogice.
- Ředitel podporuje profesní růst pedagogů, poskytuje podmínky pro další vzdělávání (odborné kurzy a semináře, hospitace atd.), v rámci provozních možností poskytuje pedagogům možnost samostudia.
- Pedagogové jednají taktně a profesionálně s dětmi a zákonnými zástupci. Respektují pedagogická a metodická pravidla při svém odborném působení.
- Případně zjištěné výchovně vzdělávací, potažmo psychické a sociální potíže, taktně pedagogové konzultují se zákonnými zástupci, popř. interní dětskou psycholožkou, či s jinými odborníky na danou problematiku.
- V každé třídě jsou denně dva pedagogové. Jeden z nich zajišťuje výuku v českém jazyce a druhý v anglickém jazyce a oba dva plně následují Montessori metodiku vyučování.

Dle zásad pedagogiky Montessori vyžadujeme tyto osobnostní předpoklady pedagoga

- Znalost principů pedagogiky Marie Montessori s možností jejich uskutečnění.
- Pedagogové jsou v roli pozorovatelů a pomocníků, jsou dětem k dispozici tehdy, pokud potřebují informaci nebo pomoc, pedagogové však nesmí svoji pomoc nikdy prosazovat a vnučovat, či vylepšovat něco z práce dítěte, pokud o to dítě samo nepožádá.
- Znalost principů tvorby a práce s Montessori pomůckami jako předpoklad pro vlastní samostatnou tvorbu nových a doplňujících materiálů.

- Přípravenost dojít s dětmi k poznání.
- Přípravenost k dalšímu celoživotnímu vzdělávání; chtít stále znovu zkoušet něco nového je životní naladění, které učitelé potřebují při otevřeném vyučování.
- Učitel se musí umět lehce vypořádat s nepředvídatelnými situacemi a flexibilně reagovat na neočekávané.
- Musí to být člověk, který nechce žít život jenom podle plánu; měl by ukázat odvahu a radost z objevování neplánovaných vyučovacích situací.
- Pedagogové musí děti akceptovat takové, jaké jsou. Děti přicházejí do školy ze svého prostředí, které jim spoluutvářelo i vzorce chování. Cílem musí být smysluplné zařazení dětí do společnosti se všemi jejich vlohami a vlastnostmi.
- Pedagogové musí být také příkladem pro děti tím, že svými ideály žijí.
- Pedagog pracuje s chybou a pochvalou dle zásad a principů Montessori pedagogiky.

Dle zásad pedagogiky Montessori vyžadujeme tyto pedagogické předpoklady pedagoga

- Umět vytvářet prostředí, které ve třídě respektuje individuální osobnost dítěte.
- Vztah s dětmi budovat na principu empatie s ohledem na stupeň vývoje dítěte.
- Mít partnerský přístup k dětem.
- Ochotu se stále profesně i osobnostně vzdělávat.
- Muset umět ocenit výkon jednotlivce, ačkoliv je špatně měřitelný.
- Muset znát materiály tak dalece, aby mohl pracovat společně s dětmi.
- Podporovat spolupráci a vytvářet prostředí pro komunikaci rodiny a školy.
- Spolupracovat na obohacování vzdělávacího prostředí novými materiály a pomůckami.
- Spolupracovat s ostatními kolegy, být ochoten poradit a pomoci méně zkušeným kolegům v realizaci Montessori pedagogiky.
- Být vzdělán ve filosofii a pedagogice Montessori a zúčastňovat se informačních setkání, seminářů a konferencí o metodě Montessori.

4.5 Řízení mateřské školy

Povinnosti, pravomoci a úkoly všech pracovníků mateřské školy jsou jasně vymezeny. Mateřská škola úzce spolupracuje s rodiči a podporuje jejich zapojování do aktivit školy. Komunikace s rodiči probíhá na bázi osobního kontaktu s učiteli a prostřednictvím elektronické pošty. Ředitel školy pozitivně motivuje své kolegy/ně, navozuje přátelskou atmosféru, pocit vzájemné důvěry a tolerance. Společně dochází k rozhodování o měsíčních plánech a akcích školy. Kontrolní a evaluační činnosti zahrnují všechny stránky chodu mateřské školy.

4.6 Organizace chodu mateřské školy

Děti mají každý den dostatek pohybových aktivit, které se prolínají celým dnem. Veškeré aktivity jsou organizovány tak, aby děti byly podněcovány k vlastní aktivitě a experimentování, zapojovaly se do organizace činností a pracovaly svým tempem. Přiměřený je i čas na spontánní hru a její dokončení, popř. na její pozdější pokračování.

Plánování činností vychází z potřeb a zájmů dětí, vyhovuje individuálním vzdělávacím potřebám a možnostem dětí, které jsou motivovány k plnému využití svých schopností. Děti mohou pracovat samostatně nebo v menších či větších skupinách. Elipsa probíhá formou interaktivní, děti mohou její průběh spontánně ovlivňovat. Je respektováno osobní soukromí dětí, např. pokud nemají zájem se zúčastňovat na společných aktivitách. Nejsou překračovány počty dětí ve třídě.

Organizace dne

06:30 – 08:00	Příchod dětí – hygiena, rozcvička, spontánní hry
08:00 – 11:00	Dopolední Montessori pracovní blok, přesnídávka, pobyt venku
11:00 – 11:45	Pobyt venku
11:45 – 12:45	Oběd, hygiena
12:45 – 13:00	Vyzvedávání dětí
13:00 – 15:00	Odpolední Montessori pracovní blok, svačina Relaxace, spánek
14:45 – 15:00	Vyzvedávání dětí
15:00 – 16:45	Kroužky (paralelně s provozem mateřské školy)
15:00 – 16:45	Pobyt venku, řízená činnost
16:45 – 17:00	Vyzvedávání dětí, konec provozní doby mateřské školy

4.7 Spolupráce zákonných zástupců

Spolupráce s rodiči je velmi důležitá. Soulad výchovné metody Montessori s přístupem v rodině je pro děti nezpochybnitelným přínosem. Děti motivuje, když uvidí, že se rodiče do jejich školních aktivit zapojují. Z tohoto důvodu jsou rodiče zváni na celou řadu akcí jako jsou společné a komunitní akce, oslavy nebo např. přímo do vyučování.

- Ve vztazích mezi učiteli a rodiči panuje atmosféra partnerství a vzájemné důvěry, porozumění a vstřícnosti.
- Pedagogové chrání soukromí rodiny a jsou diskrétní ve vztahu ke sděleným soukromým informacím.

- Pedagogové taktně informují rodiče o prospívání dětí v mateřské škole, o jeho oblastech zájmu (možnost nahlédnutí do portfolia dítěte – práce s pomůckami Montessori), o jeho sociálních vztazích a postavení v kolektivu třídy.
- Rodiče mají možnost podílet se na dění v mateřské škole, po dohodě mohou být účastníky výchovně vzdělávací práce v konkrétní třídě.

5. Vzdělávací obsah

Vzdělávací obsah naší školy je založen na principu Montessori pedagogiky, který je mezinárodně uznáván a propagován Mezinárodní asociací Montessori pedagogiky (AMI: The Association Montessori Internationale), založenou Marií Montessori. Tento pedagogický přístup klade důraz na podporu samostatnosti, zvědavosti a celostního rozvoje dítěte prostřednictvím práce se speciálně navrženými vzdělávacími materiály. Tyto materiály a metody práce s nimi jsou detailně popsány v učitelských albech, což jsou příručky, jež poskytují pedagogům podrobné instrukce pro efektivní využití Montessori pomůcek ve výuce.

Vzdělávací obsah v našem programu je strukturován do několika klíčových oblastí, které společně tvoří komplexní rámec pro rozvoj dětí v různých aspektech jejich vývoje.

5.1 Praktický život

Cvičení praktického života tvoří základní pilíř Montessori pedagogiky. Tyto aktivity nabízí dětem možnost získat zkušenosti z reálného života, rozvíjet jemnou motoriku a současně podporovat psychický a sociální rozvoj. Cílem je povzbudit děti k samostatnosti, nezávislosti, schopnosti soustředění, vnímání řádu, sebekázně, a kultivovat jejich schopnost v rámci péče o sebe a okolní prostředí. Tyto aktivity jsou nejen klíčové pro formování osobnosti dítěte, ale také pro jeho sociální adaptaci a integraci.

Cvičení praktického života představují pro děti most mezi domácím prostředím a školním světem, poskytují jim pocit bezpečí a příslušnosti v novém prostředí. Dětem umožňují vykonávat činnosti, které jsou běžně vyhrazeny pro dospělé, což napomáhá jejich pocitu hodnoty a důležitosti.

Tyto činnosti jsou systematicky uspořádány a vytvářejí základ pro vývoj pracovních návyků a rutiny. Od přípravy pracovního prostoru, přes intenzivní zapojení do činnosti, až po její ukončení a vyhodnocení – vše směřuje k posílení mentálních schopností dětí, jako jsou vůle, trpělivost a vytrvalost.

Cvičení praktického života zahrnují několik klíčových oblastí

• Přípravná cvičení

Zlepšují pohyb, koordinaci a kontrolu pohybů. Zahrnují chůzi, přenášení objektů, otevírání a zavírání, skládání a další základní fyzické dovednosti.

• Péče o sebe

Učí děti základním dovednostem sebeobsluhy jako jsou oblékání, mytí rukou, čištění obuvi, a dalším činnostem spojeným s osobní hygienou.

• Cvičení zdvořilosti

Formují sociální dovednosti, učí děti základům slušného chování, výrazům díky, omluv, prosby a dalším formám mezilidské interakce.

• Různé formy pohybu

Rozvíjejí pohybové dovednosti a posilují fyzickou kondici dětí.

• Cvičení kontroly pohybu

Zahrnují širokou škálu pohybových aktivit zaměřených na rozvoj lokomočních a nelokomočních pohybových schopností.

Každé cvičení slouží ke konkrétnímu účelu, ale zároveň podporuje celkový rozvoj dítěte. Materiály a cvičení jsou navrženy tak, aby odpovídaly senzitivním obdobím a věku dětí, a umožňovaly jim prohlubovat dovednosti potřebné pro další učení a rozvoj. V tichosti a s minimálními verbálními instrukcemi jsou dětem představovány různé materiály, což umožňuje dětem soustředit se, pozorovat a samostatně objevovat.

Cvičení praktického života v Montessori pedagogice vedou k rozvoji nezávislosti, sebeúcty a sebejistoty dítěte, a jsou základem pro motto: „Pomoz mi, abych to udělal sám.“

5.1.1 Praktický život - soulad vzdělávací oblasti ŠVP s RVP

Vzdělávací oblasti RVP	Vzdělávací oblast ŠVP	Obsah	Pomůcky, postupy (demonstrativní výčet)	Zaměření
<p>DÍTĚ A JEHO TĚLO</p> <ul style="list-style-type: none"> Fyzický rozvoj a pohybová koordinace. Jemná motorika, koordinace ruky a oka. Sebeobsluha. Zdraví a bezpečí. <p>DÍTĚ A TEN DRUHÝ</p> <ul style="list-style-type: none"> Komunikace s dospělým. Komunikace s dětmi, spolupráce při činnostech. Sociabilita. <p>DÍTĚ A SPOLEČNOST</p> <ul style="list-style-type: none"> Společenská pravidla a návyky. Zařazení do třídy. 	Praktický život	Přípravná cvičení	Cvičení chůze, přenášení židle a stolu, nošení různých předmětů (košík, konvička, kbelík, nůžky...), nošení, rolování a rozmotávání pracovního koberečku; otevírání a zavírání dveří a různých předmětů; skládání ubrousků; přenášení lžičkou; přesypání; přelévání atd.	<ul style="list-style-type: none"> Samostatnost. Nezávislost. Soustředění. Vnímání řádu a posloupnosti. Vnitřní disciplína.
		Péče o vlastní osobu	Zapínací rámy (knoflíky, druky, háčky, zip, přezky, mašle, šněrování, šněrování s háčky, zavírací špendlíky, suché zipy atd.); mytí rukou; čištění bot; praní atd.	<ul style="list-style-type: none"> Schopnost pečovat o sebe sama a o prostředí kolem nás, o vztahy s ostatními lidmi.
		Péče o prostředí	Utírání prachu; zametání; leštění kovu; mytí stolu; mytí nádobí; zalévání, řezání a aranžování květin; péče o zvířata, třídění odpadu; péče o druhé (pomoc mladším) atd.	<ul style="list-style-type: none"> Nácvik „pracovního cyklu“.
		Cvičení zdvořilosti a elegance	Hra na pozdravy; poděkování; nabídka něčeho; jak se omluvit, požádat o pomoc; jak si něco půjčit, jak přivítat, představit a pohostit návštěvu, umět popřát; umět vyjádřit emoce; zvládnout konflikt a další; smrkání, jak chránit ostatní při kašli; hygienické návyky na toaletě, v koupelně, čištění zubů; prostírání stolu a stolování atd.	
		Cvičení různých forem pohybu	Chůze po linii, cvičení ticha (nehybnost) atd.	

5.2 Smyslová výchova

Montessori smyslové materiály jsou klíčové pro naučení abstraktních konceptů prostřednictvím zapojení lidských smyslů. Tyto materiály jsou speciálně navrženy, aby podporovaly rozvoj a zjemnění dětské schopnosti pozorování a učení se pomocí smyslů, a zároveň povzbuzovaly děti k analytickému myšlení a logickému závěru. Děti se naučí rozlišovat fyzické charakteristiky objektů pomocí zraku, sluchu, čichu, chuti, hmatu a kinestetického vnímání. Tyto praktické zkušenosti jsou základem pro rozvoj slovní zásoby, která je potřebná k popisu a klasifikaci okolního světa, a tím položí pevné základy pro intelektuální vývoj.

Montessori smyslové materiály podporují děti v aktivním poznávání světa, což vede k hlubšímu porozumění a ukládání získaných vjemů do paměti. Díky tomu se děti učí kategorizaci a třídění poznanych skutečností. Organizace, srozumitelnost a řád získané prostřednictvím Montessori materiálů jsou klíčové pro dětské pochopení světa.

Smyslové materiály jsou uspořádány v přístupných policích podle logické následnosti, od jednoduchých po složitější, a to zleva doprava. Při práci se smyslovými materiály se uplatňují základní principy, jako jsou izolace jedné vlastnosti (například výška, šířka, délka), možnost samostatné práce s chybou, trojstupňová lekce, definované hranice, kontrast, párování a estetické kvality materiálu.

Smyslové materiály jsou kategorizovány podle smyslu, který rozvíjejí

- **Zrakové vnímání**

Rozpoznávání rozměrů, barev, odstínů a tvarů.

- **Hmatové vnímání**

Zahrnuje vnímání povrchů, hmotnosti a teplot.

- **Stereognostické vnímání**

Určeno pro rozvoj prostorového vnímání.

- **Sluchové vnímání**

Zahrnuje práci se zvukovými válečky a zvonky.

- **Čichové vnímání**

Využívá čichové lahvičky.

- **Chuťové vnímání**

Práce s chuťovými skleničkami.

• Chuťové vnímání

Práce s chuťovými skleničkami.

• Pokročilý materiál

Zaměřen na rozvoj složitějších dovedností.

Tyto materiály připravují děti na objevování a vědecké bádání, podporují citlivost k fyzickým i sociálním aspektům světa kolem nich.

• Rozvoj pohybu

Souvisí s praktickým životem, zahrnuje smyslové a psychomotorické hry a činnosti, které podporují hudební a motorický vývoj, jako jsou taneční, rytmické a pohybové hry.

Cvičení praktického života a smyslové materiály jsou nejen přínosné pro rozvoj konkrétních dovedností, ale také pro celkový intelektuální, sociální a emoční vývoj dítěte. Děti se učí nezávislosti, sebevědomí a jsou motivovány k samostatnému a smysluplnému učení podle hesla Montessori pedagogiky: „Pomoz mi, abych to dokázal sám.“

5.2.1 Smyslová výchova - soulad vzdělávací oblasti ŠVP s RVP

Vzdělávací oblasti RVP	Vzdělávací oblast ŠVP	Obsah	Pomůcky, postupy (demonstrativní výčet)	Zaměření
DÍTĚ A JEHO TĚLO • Fyzický rozvoj a pohybová koordinace. • Jemná motorika, koordinace ruky a oka. DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA Poznávací schopnosti • Vnímání. • Pozornost, soustředěnost, paměť. • Tvořivost, vynalézavost, fantazie. • Rozlišování obrazných znaků a symbolů, grafické vyjadřování. • Časoprostorová orientace.	Smyslová výchova	Zrakové vnímání	<ul style="list-style-type: none"> Poznávání dimenzí (válečky s úchyty, růžová věž, hnědé schody, červené tyče atd.). Poznávání barev a odstínů (barevné destičky atd.). Poznávání tvarů (geometrická komoda, botanická komoda atd.). 	<ul style="list-style-type: none"> Základní principy využívané při práci se smyslovým materiálem. Izolace jedné vlastnosti (výška, šířka, délka). Práce s chybou.
		Hmatové vnímání	<ul style="list-style-type: none"> Vnímání povrchů (hmatové desky a destičky, látky atd.). Vnímání hmotnosti (hmotnostní destičky atd.). Vnímání teplot (termické lahvičky, termické destičky atd.). 	<ul style="list-style-type: none"> Trojstupňová výuka. Ohraničenost (limity, hranice). Kontrast. Párování.
		Stereognostické vnímání (prostorové)	Geometrická tělesa; třídění (krychle a hranoly, semínka atd.); stereognostický, též tajemný sáček atd.	Estetické kvality materiálu.
		Sluchové vnímání	Zvukové válečky, zvonky atd.	
		Čichové vnímání	Čichové lahvičky atd.	
		Chuťové vnímání	Chuťové skleničky atd.	
		Pokročilý materiál	Konstruktivní trojúhelníky; válečky bez úchytů; vrstvené tvary; binomická a trinomická krychle; dekanomický čtverec.	

5.3 Jazyková výchova

Jazyk je zásadním nástrojem, jenž nám umožňuje zachytit a popsat svět kolem nás a sdílet naše vnímání reality s ostatními. Jako hlavní prostředek komunikace umožňuje vyjadřování myšlenek, pocitů a je nástrojem naší inteligence. Komunikace patří mezi základní lidské potřeby a jazyk plní klíčovou sociální funkci ve vztazích mezi lidmi, umožňuje organizaci a strukturování informací získaných prostřednictvím smyslů.

V naší škole klade důraz na rozvoj schopnosti mezilidské komunikace jak mezi dětmi navzájem, tak mezi dětmi a pedagogy. Děti se zapojují do každodenní vzájemné komunikace, čímž rozvíjejí své komunikační schopnosti, učí se přirozeně používat různé strategie komunikace a zdokonalují svůj kultivovaný jazykový projev. Pedagogové slouží jako jazykové vzory a podporují heterogenní skupinovou dynamiku, která umožňuje dětem učit se komunikovat s různě starými, či mladšími dětmi a s dospělými. Reálné životní situace se stávají příležitostmi pro komunikační trénink, řešení problémů a rozvíjení kultury verbálního projevu.

Jazykové vzdělávání je strukturováno do tří hlavních oblastí – mluvení, psaní a čtení – což reflektuje senzitivní fáze vývoje dítěte.

- Rozvoj mluveného jazyka je kritický ve věku 0 až 3,5 let, kdy se tvoří základ slovní zásoby pro budoucí psaní a čtení.
- Psaní se intenzivně rozvíjí mezi 3,5 a 4,5 lety, kdy děti začínají vyjadřovat vlastní myšlenky skrze písmo.
- Čtení se stává centrem zájmu mezi 4,5 a 5,5 lety, kdy děti projevují explozivní zájem o vizuální symboly a objevování jazyka.

Montessori materiály v těchto oblastech jsou organizovány podle principu postupnosti od jednoduššího k složitějšímu. Mluvený jazyk umožňuje dětem interagovat se světem, psaní umožňuje individuální vyjádření a čtení otevírá dveře k pochopení myšlenek druhých.

Mluvený jazyk

Děti rozvíjejí své jazykové dovednosti, naslouchání a porozumění, stejně jako schopnost vyjadřovat se. Kvalitní výslovnost, správné naslouchání a bezpečné komunikační prostředí jsou klíčové. Děti mají příležitost k dialogu ve dvojicích, malých skupinách i před celou třídou.

Pedagog slouží jako komunikační figura, podporuje děti v komunikaci a emocionální inteligenci. Cílem je nejen rozvoj slovní zásoby a komunikačních dovedností, ale i podpora sebevyjádření, příprava na psaní a rozvoj porozumění čtenému textu.

Prostřednictvím strukturovaného jazykového vzdělávání v Montessori prostředí jsou děti vedeny od konkrétního uchopení pojmů k abstraktnímu pochopení a kritickému myšlení, což je připravuje na budoucí úspěchy a osobní rozvoj ve světě plném komunikace.

Materiály a metody pro rozvoj mluveného jazyka

• Rozšiřování slovní zásoby

Tento proces je podporován každodenními konverzacemi, četbou knih, dramatizacemi a procházkami mimo školní areál. Důležitým prvkem je také zpěv a poslech písniček, kde je kladen důraz na slova a rytmus. Navštěvování kulturních akcí a prohlídek památek přispívá k bohatšímu jazykovému a kulturnímu vědomí dětí.

• Barevně kódované kartičky pro rozšíření slovní zásoby

Tyto kartičky jsou účinným nástrojem pro pojmenovávání skutečných předmětů a následné propojení s obrázky, které jsou považovány za abstraktnější formu reprezentace. Kategoričnost kartiček, jako jsou sady týkající se ovoce, zeleniny, dopravních prostředků, domácích a divokých zvířat, květin nebo profesí, podporuje logické myšlení a schopnost klasifikace. Práce s těmito obrázky zahrnuje aktivity jako přiřazování, párování, kombinování a třídění, které jsou zásadní pro rozvoj jazykových dovedností.

• Zvukové hry

Ty jsou zaměřené na rozvoj sluchového vnímání, identifikaci jednotlivých fonémů a jejich postavení ve slovech, což je klíčové pro sluchovou analýzu a syntézu. Tyto hry zlepšují fonetické uvědomění dětí, což je důležité pro počáteční čtení a psaní.

Psaní

Proces psaní začíná přípravou dětí skrze cvičení praktického života a smyslové výchovy, které zdokonalují špetkový úchop, flexibilitu zápěstí, koordinaci oko-ruka a schopnost orientace zleva doprava.

Materiály pro přímou přípravu na psaní

• Smirková písmena

Pomáhají dětem seznámit se se zvukem a tvarem písmen. Počáteční učení probíhá hmatem a vizuálním vnímáním bez použití psacího nástroje, což posiluje hmatovou paměť. Následuje kreslení prstem do sypkého materiálu a postupně psaní na tabulku křídou a tužkou na papír.

• Pohyblivá abeceda

Umožňuje spojování písmen do slov a podporuje analýzu a skládání zvuků do slov.

• **Kovové útvary**

Trénují správné držení tužky a rozvíjejí plynulost pohybu při psaní.

Spontánní psaní se objevuje, když je dítě dostatečně připraveno prostřednictvím nepřímé a přímé přípravy, a to bez pevně stanoveného časového rámce. Maria Montessori popisuje tento fenomén jako "explozi psaní".

Čtení

Čtení je chápáno jako interpretace myšlenek a významů skrze grafické symboly. Pro skutečné čtení je nezbytné, aby dítě rozumělo kombinaci písmen jako slovům s významem.

Materiály a metody pro rozvoj čtení

- Příběhy, denní čtení knih, básniček a zpívání písniček podporují chápání slyšeného textu.
- Postupně nabízíme dětem složitější činnosti související s porozuměním čteného textu, od čtení jednotlivých slov po čtení vět, využíváme k tomu speciální materiály jako tříslžkové karty, fonetické a fonogramatické čtení. Aktivity jsou volitelné a odpovídají individuálním potřebám a zájmům dítěte.
- Čtení přispívá k rozvoji myšlení a je důležitým krokem k osvojení sociálních aspektů jazyka. Pro podporu zájmu o psaný jazyk používáme rozmanitou škálu materiálů, které prohlubují pochopení jak verbální, tak neverbální stránky jazyka. To zahrnuje výtvarné, hudební, pohybové, dramatické a literární aktivity.

Jazykové vzdělávání je zahájeno již prvním dnem v mateřské škole a stává se neodmyslitelnou součástí každodenní výuky, což podporuje celkový jazykový rozvoj dětí.

5.3.1 Jazyková výchova - soulad vzdělávací oblasti ŠVP s RVP

Vzdělávací oblasti RVP	Vzdělávací oblast ŠVP	Obsah	Pomůcky, postupy (demonstrativní výčet)	Zaměření
<p>DÍTĚ A JEHO TĚLO</p> <ul style="list-style-type: none"> Fyzický rozvoj a pohybová koordinace. Jemná motorika, koordinace ruky a oka. <p>DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA</p> <p>Jazyk a řeč</p> <ul style="list-style-type: none"> Výslovnost, gramatická správnost řeči, porozumění, vyjadřování, dorozumívání. <p>Poznávací schopnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> Vnímání. Pozornost, soustředěnost, paměť. Tvořivost, vynalézavost, fantazie. Rozlišování obrazných znaků a symbolů, grafické vyjadřování. Časoprostorová orientace. 	Jazyková výchova	<p>Mluvený jazyk</p> <p>Psalí</p> <p>Čtení</p>	<ul style="list-style-type: none"> Obohacování slovní zásoby pomocí každodenních hovorů, čtením knih, dramatizacemi, procházkami mimo prostory školky apod.; zpěv a poslech písniček – důraz na slova, rytmus; návštěva kulturních událostí, památek. Barevně kódované kartičky k rozšíření slovní zásoby – nejprve dětem pojmenováváme skutečné předměty, pak až kartičky s obrázky, protože obrázky (fota) jsou abstraktnější než reálné předměty. Kartičky opět slouží ke kategorizaci světa (např. sada karet ovoce, zelenina, dopravní prostředky, domácí zvířata, zoo, květiny na louce, jehličnaté stromy, pevnina a voda, hudební skladatelé, zaměstnání atd.). Základní metodou práce s obrázky je přiřazování, párování, kombinování a třídění. Zvukové hry slouží k procvičení sluchu, vnímání fonémů a jejich následnosti ve slově, rozvoj sluchové analýzy a syntézy. <ul style="list-style-type: none"> Smírková písmena: dítě se učí zvuku a tvaru písmen (zprvu hmatem bez tužky, hmatová paměť, po té prstem do sypkého materiálu, na tabulky křídou, tužkou na papír). Pohyblivá abeceda (spojení písmen do slov, analýza a skládání zvuků). Kovové útvary (držení tužky, plynulost pohybu). <ul style="list-style-type: none"> Od slova k větě - jedno slovo: první čtení – slova fonetická; čtení s diakritikou, fonogramy, slova přejatá; Více slov: příkazy; Věta: čtecí knížky, definice. Funkce slov – podstatná jména, přídavná jména, spojky, předložky, slovesa, příslovce. Funkce větných členů – podmět, přísudek, předmět, příslovečné určení, přívlastek. Studium slov – jednotné, množné číslo; synonyma, antonyma, homonyma, slovtvorba, rýmy apod. 	<p>Dítě se připravuje na psaní cvičeními praktického života a cvičeními smyslové výchovy (špetkový úchop, uvolněné zápěstí, koordinace oko a ruka, orientace zleva doprava).</p> <p>„exploze psaní“</p>

5.4 Matematika

Matematika je pro mnohé vnímána jako náročná disciplína, avšak není o talentu, ale spíše o lidské schopnosti rozumět a aplikovat matematické principy, jak poznamenala Maria Montessori. Ve světě, kde jsme obklopeni číselnými údaji, je matematika neodmyslitelnou součástí našeho každodenního života. V naší škole se snažíme vzbudit v dětech zájem a lásku k matematice a její logice, což je přirozená součást lidského intelektu. Matematické myšlení je stimulováno skrze praktické činnosti a experimentování, vycházející z každodenních situací.

Matematické materiály v Montessori pedagogice jsou navrženy s ohledem na smyslové a konkrétní vnímání, které slouží jako most k abstraktnímu myšlení. Tyto materiály, určené pro manipulaci, umožňují dětem intuitivně pochopit a strukturovat matematické koncepty.

Struktura matematického vzdělávání v naší škole zahrnuje

- **Úvod do množství**

Děti se seznamují s pojmem množství a učí se jeho základním principům.

- **Úvod do symbolů**

Děti jsou uvedeny do světa číselných symbolů.

- **Spojení množství a symbolů**

Děti provádějí intelektuální spojení mezi množstvím a jeho symbolickým zastoupením.

- **Opakování a cvičení**

Opakováním a praktickými cvičeními si děti upevňují pochopení matematických konceptů a postupů, zatímco jsou stále vedeny k objevování nových poznatků.

- **Samotestování**

Děti mají možnost kontrolovat svoje pochopení konceptů samostatnou prací s materiály.

Materiály pro matematické vzdělávání

- **Čísla 1-10**

Numerické tyče, hmatové číslice a další pomůcky jsou základem pro pochopení základních čísel a konceptu nuly.

- **Desítková soustava**

Zlatý perlový materiál představuje základ pro pochopení desítkové soustavy.

• Části celku

Prožitkové aktivity, jako je dělení jídla, posilují schopnost sdílet a rozumět zlomkům a částem celku.

Dále škola nabízí materiály pro pokročilejší matematické činnosti, které zahrnují lineární počítání, přípravu na matematické operace, přechod k abstrakci a práci se zlomky, vše v souladu s individuálními schopnostmi a zájmy každého dítěte.

Tento přístup klade důraz na zvědavost, samostatnost a postupné objevování matematických principů dětmi, vedoucí k upevnění matematických dovedností a přípravě na budoucí akademický růst.

5.4.1 Matematika - soulad vzdělávací oblasti ŠVP s RVP

Vzdělávací oblasti RVP	Vzdělávací oblast ŠVP	Obsah	Pomůcky, postupy (demonstrativní výčet)	Zaměření
DÍTĚ A JEHO TĚLO • Fyzický rozvoj a pohybová koordinace. • Jemná motorika, koordinace ruky a oka. DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA Poznávací schopnosti • Vnímání. • Pozornost, soustředěnost, paměť. • Tvořivost, vynalézavost, fantazie. • Rozlišování obrazných znaků a symbolů, grafické vyjadřování. • Časoprostorová orientace. • Základní matematické, početní a číselné pojmy a operace. • Řešení problémů, učení.	Matematika	Čísla 1 - 10	Numerické tyče, hmatové číslice, vřetánka, čísla a puntíky, hra na nulu.	Matematické koncepty jsou dítěti ukázány v následujícím pořadí.
		Desítková soustava	Zlatý perlový materiál a 4 matematické operace, známková hra, bodová hra, slovní úlohy.	<ul style="list-style-type: none"> Úvod do množství: Dítě se nejprve učí, co vlastně určité množství je. Úvod do symbolů: Dítě se seznamuje s psaným symbolem.
		Číselný řád do 1000	Barevné perly, Sequinovy tabulky 11-19; řetězy (stovkový, tisícový, barevný čtvercový a barevný krychlový).	<ul style="list-style-type: none"> Spojení množství a symbolu: Dítě se obeznámí s určitou intelektuální kombinací (asociace).
		Počítání matematických operací	<ul style="list-style-type: none"> Sčítání: Hadí hra, proužkové tabule, sčítací tabulky, kontrolní tabule. Odčítání: Hadí odčítací hra, proužková tabulka, kontrolní tabulka, tabulky pro odčítání. Násobení: Násobení s barevnými perlami, multiplikační tabule, kontrolní tabulky, násobkové tabulky. Dělení: Deska na dělení, dělicí tabulky, kontrolní tabulka. 	<ul style="list-style-type: none"> Opakování - možnosti cvičení vyučovaného konceptu: Skrze opakování si dítě upevňuje matematické koncepty a procesy. Vždy ale materiál přináší i něco nového.
		Přechod k abstrakci	Malé počítadlo, hierarchie čísel, velké počítadlo, malé a velké dělení.	<ul style="list-style-type: none"> Test: Dítě kontroluje sebe sama při používání materiálu. Dítě dokáže používat materiál po krátké ukázce pedagoga. Procvičovat a opakovat na věcech v okolí dítěte.
		Zlomky	Senzomotorická práce se zlomky, počítání se zlomky.	

5.5 Poznávání světa

Poznávání světa zahrnuje široké spektrum témat, která se opírají o základy praktického života, dále prohlubují smyslovou percepci a rozšiřují jazykové a matematické schopnosti dětí. Tyto oblasti umožňují dětem poznávat svět v jeho komplexnosti a přinášejí integraci poznatků z biologie, zoologie, geografie, umění, vědy, fyziky, chemie a historie. Rovněž podporují rozvoj motoriky, hudby, výtvarného umění a sociálních témat. Témata jsou volena pedagogy na základě aktuálních potřeb a zájmů třídy a jsou představována formou nabídkových aktivit, nikoli frontální výukou.

Klíčové oblasti zahrnují

• Živá a neživá příroda

Rozpoznávání živých a neživých objektů, studium rodin zvířat, poznání domácích a divokých zvířat, zvířata podle kontinentů, rostliny, obratlovce, anatomii a vývojová stádia.

• Člověk

Zahrnuje poznávání lidského těla, ochrany zdraví, osobní bezpečnosti, zdravých životních stylů, relaxačních činností, prevence úrazů, nemocí, nezdravých návyků a závislostí.

• Geografie

Učení o pevninách a vodách, práce s různými typy globů a map, studium ročních období a cyklů dne a noci.

• Dějiny

Vnímání času a historie, rodinné dějiny dítěte, orientace v čase a kalendáři, hry zaměřené na posloupnosti událostí.

• Umění

Výtvarné, hudební, taneční aktivity a dějiny umění.

• Kultura

Etika, náboženství, tradice, jazyky, pokrmy a zvyky z různých kultur a zemí, podtržení univerzální lidské podstaty navzdory vnějším rozdílům.

Vzdělávání v této oblasti probíhá v rámci projektového učení, s podporou a spoluprací rodičů a odborníků. Děti se zapojují do exkurzí, výletů a průzkumů v přírodě. Tyto aktivity umožňují dětem uceleněji chápat vztah člověka ke světu, různým formám života a zdůrazňují lidskou zodpovědnost za ochranu naší planety.

5.5.1 Poznávání světa - soulad vzdělávací oblasti ŠVP s RVP

Vzdělávací oblasti RVP	Vzdělávací oblast ŠVP	Obsah	Pomůcky, postupy	Zaměření
<p>DÍTĚ A SPOLEČNOST (SOCIÁLNĚ-KULTURNÍ)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kultura. • Umění. <p>DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA (PSYCHOLOGICKÁ)</p> <p>Sebepojetí, city, vůle</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sebevědomí a sebeuplatnění. • Sebeovládání a přizpůsobivost. • Vůle, vytrvalost, city a jejich projev. <p>DÍTĚ A SVĚT (ENVIROMENTÁLNÍ)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poznatky, sociální informovanost. • Adaptibilita ke změnám. • Vztah k životnímu prostředí. 	Poznávání světa	<p>Živá a neživá příroda: živé a nikdy živé, rodiny zvířat na statku, domácí – divoká zvířata; zvířata dle kontinentů; rostliny, obratlovci, stavba těla, vývojová stádia.</p> <p>Zeměpis: pevnina a voda, smírkový globus, barevný globus, mapa světa, mapy jednotlivých kontinentů, vlajky, mapa. ČR, Praha – hlavní město, Ústí nad Labem - naše město, roční období, hodiny; den a noc.</p> <p>Dějiny: vnímání času a dějinnosti, rodina dítěte, vnímání času, den – týden – měsíc, kalendář tradic a aktivit; hry s posloupností.</p> <p>Umění: výtvarné, hudební, taneční a pracovní činnosti, dějiny umění.</p> <p>Kultura: etika, náboženství, různé tradice, jazyky, pokrmy, zvyky v různých zemích světa, jinakost navenek, ale stejnost uvnitř člověka.</p>	<p>Studium Poznávání světa je spojeno s projektovým vyučováním, spoluprací s rodiči, či odborníky. Děti se účastní nejrůznějších exkurzí a výletů do přírody.</p>	<p>Jde o integraci témat z oblasti biologie, zoologie, zeměpisu, umění, vědeckých poznatků, fyziky, chemie a historie.</p> <p>Součástí je i rozvoj pohybových dovedností dětí, témata hudební, výtvarná a témata společenská.</p> <p>Témata jsou prezentována jako nabídkové aktivity.</p>

5.6 Program seznamování se s anglickým jazykem

Seznámení s anglickým jazykem se v naší škole odehrává během ranních a odpoledních částí dne, kdy jsou tematické bloky propojeny s tematikou vyučovanou v českém jazyce. Angličtina je pravidelně začleňována do denního programu a slouží k doplnění a rozšíření již probíraných témat. Cílem je vytvoření bilingvního prostředí, v kterém vždy jeden z pedagogů ve třídě komunikuje s dětmi plně v anglickém jazyce a zároveň tuto komunikaci doplňuje níže vypsányi tematickými oblastmi.

Tematické oblasti

Noví kamarádi (pozdravy, pravidla slušného chování – poděkovat, poprosit, předměty ve třídě)

- Seznámení se s pozdravy: hello, goodbye, hi, greetings etc.
- Pravidla slušného chování, seznámení se slovy: please, thank you, what is your name etc.
- Předměty ve třídě: table, chair, window etc.
- Seznamovací hry: what is your name, where are you from etc.

Moje smysly (barvy, ovoce a zelenina)

- Seznámení se s barvami.
- Seznámení se s pojmenováním druhů ovoce a zeleniny.
- Hry, práce s obrázky.

Listujeme knížkou (roční období, dopravní prostředky)

- Seznámení se s ročními obdobími.
- Seznámení se s dopravními prostředky: car, bus, plane etc.
- Hry, říkanky.

Zimní svátky (zimní svátky, rodina)

- Seznámení se se slovíčky pro rodinu.
- Seznámení se s výrazy vztahující se k zimě: snow, ice, cold, snowman etc.
- Hry, práce s obrázky.

Staráme se o své tělo (části těla, čísla)

- Seznámení s čísly od 0-100.
- Seznámení se s popisem těla.
- Hry, písnička “Head and shoulders”.

Objevujeme svět (Evropa, Asie, Afrika, Amerika, Austrálie, Antarktida)

- Seznámení s názvy světadílů.
- Procvičování barev a čísel.
- Kde se mluví anglicky (glóbus, mapa).
- Hry, říkadla.

Zvířátka tu žijí s námi (zvířata, prostředí, habitat zvířat)

- Seznámení se zvířaty.
- Seznámení se s přírodou okolo nás: tree, grass, pond etc.
- Hry.

Den Země (Velikonoce, ekologie)

- Seznámení se s Velikonocemi.
- Seznámení se se slovíčky pro materiál: glass, paper, plastic, wood etc.
- Hry, dramatizace, říkanky.

Moje místo (povolání, jídlo)

- Seznámení se profesemi: teacher, policeman, fireman, doctor etc.
- Seznámení se se slovíčky pro potraviny.
- Hry, říkanky, výtvarná tvorba.

Sluníčko nás hřeje (sporty, loučení se školou)

- Seznámení se se slovíčky pro sport: football, hockey, tennis, playground etc.
- Opakování barev, čísel, potravin, zvířat.
- Hry, říkanky, písničky.

5.7 Roční kalendář aktivit a tradic

Aktivity

- Výlety za poznáním do přírody.
- Plavání.
- Bruslení.
- Dětská jóga.
- Sportovní vyžití.
- Výlet do zoo.
- Návštěva divadla.
- Návštěva galerií a muzeí.
- Společné akce pro děti a rodiče.
- Návštěva multisenzoriálního střediska v rámci prevence (sluch, zrak, čich).

Tradice

Září:	Sv. Václav.
Říjen:	Posvícení, Den stromů, Den vzniku samostatného československého státu.
Listopad:	Dušičky, sv. Martin, vázání adventních věnců, adventní kalendář.
Prosinec:	Sv. Barbora, sv. Mikuláš, sv. Lucie, adventní čas.
Leden:	Nový rok, Tři králové.
Únor:	Masopust, Hromnice, sv. Valentýn, Popeleční středa.
Březen:	Vítání jara, Květná neděle.
Duben:	Apríl, Velikonoce, Den Země, pálení čarodějnic.
Květen:	Státní svátky, Den matek.
Červen:	Den dětí.

6. Autoevaluace a evaluace mateřské školy

V Montessori mateřské škole se hodnocení odehrává na vícero úrovních. Začíná to hodnocením dětí pedagogy, pokračuje evaluací mateřské školy včetně pedagogického týmu ze strany zákonných zástupců, a neopomíjí se ani pohledy a názory samotných dětí. Klíčovou roli ve vyhodnocování hrají hlavní pedagogové spolu s ředitelem školy. Hodnocení je chápáno jako objektivní, tedy nestranné posouzení výkonu.

Autoevaluace představuje proces kontinuálního posuzování vzdělávacích aktivit a podmínek, který se uskutečňuje interně v rámci školy. Tento proces se odvíjí v cyklických fázích, kdy získané informace slouží jako zpětná vazba pro pedagogy ohledně kvality jejich práce. Cílem je využití těchto poznatků k dalšímu zdokonalení vzdělávacího procesu. Hodnocení není založeno na jednorázovém, subjektivním dojmu, ale probíhá systematicky a podle předem stanoveného plánu. Pravidelná setkání pedagogického týmu slouží k výměně informací, hodnocení a rozebírání situací z každodenního života školky.

Pedagogický tým, english asistenti pedagoga a ostatní pedagogičtí pracovníci jsou hodnoceni nejprve hlavním pedagogem, a poté ředitelem školy. Celkové vyhodnocování práce mateřské školy se zaměřuje na dosahování cílů vzdělávacího programu, kvalitu vzdělávacích podmínek, metodiku zpracování a realizaci vzdělávacího obsahu, práci pedagogů a dosažené vzdělávací výsledky.

Rodiče hrají v procesu evaluace důležitou roli, přičemž mohou svou zpětnou vazbu předat osobně, emailem, anonymně nebo prostřednictvím evaluačních dotazníků. Nezávisle na formě jsou jejich postřehy cenné pro další zlepšování služeb mateřské školy.

Každý hlavní pedagog třídy si může stanovit vlastní systém sledování a hodnocení pokroků dětí, přičemž pozorování je jednou z klíčových metod Montessori pedagogiky. Denní zápisy o aktivitách dětí jsou pečlivě archivovány a slouží jako podklad pro individuální plánování vzdělávacího procesu. Výsledky jsou na konci školního roku vyhodnoceny a shrnuty do objektivního hodnocení každého dítěte, které odráží jeho vývoj, postup v kurikulu a sociální i komunikační dovednosti.

Hodnocení a autoevaluace mateřské školy probíhají průběžně a jsou součástí snahy o neustálé zlepšování vzdělávacího procesu a kvality školy. Tyto procesy využívají pozitivní nápady a přístupy k vytváření efektivního a podnětného vzdělávacího prostředí.

Oblasti Hodnocení

- **Vzdělávací podmínky**

Zhodnocení fyzických, materiálních a organizačních podmínek, které škola poskytuje pro vzdělávání.

- **Průběh vzdělávacího procesu**

Sledování metod a přístupů využívaných během vzdělávání, včetně jejich efektivity a přínosu pro děti.

- **Podpora dětí**

Ocenění míry, jakou škola podporuje rozvoj každého dítěte, včetně individuálního přístupu a podpory potřeb dětí.

- **Spolupráce s rodiči**

Hodnocení kvality a efektivity komunikace a spolupráce mezi školou a rodiči dětí.

- **Vliv vzájemných vztahů**

Posouzení dopadu vzájemných vztahů mezi všemi účastníky vzdělávacího procesu (děti, pedagogové, rodiče) na kvalitu vzdělávání.

- **Výsledky vzdělávání**

Analýza dosažených vzdělávacích výsledků dětí ve vztahu k stanoveným cílům a očekáváním.

- **Řízení školy**

Hodnocení efektivity řízení školních procesů, včetně plánování, organizace, vedení a kontroly.

- **Další vzdělávání pedagogů**

Zhodnocení přístupů a možností pro profesní rozvoj pedagogického personálu.

- **Úroveň výsledků ve vztahu k podmínkám a zdrojům**

Srovnání dosažených výsledků školy s využitými podmínkami a ekonomickými zdroji, posouzení efektivity využívání dostupných prostředků.

Tato hodnocení mají za cíl poskytnout komplexní pohled na fungování mateřské školy, její silné stránky i oblasti, které vyžadují zlepšení, s důrazem na kontinuální rozvoj a zlepšování vzdělávacího prostředí.

Související oblasti

- Klima školy.
- Podpora dětí, respektování individuálních vzdělávacích potřeb dětí.
- Dostatečný prostor pro rozvoj kompetencí.
- Hodnocení dětí a rozvoj jejich schopnosti sebehodnocení.
- Průběh vzdělávání, výsledky vzdělávání, efektivita výuky.
- Aprobovanost, další vzdělávání pedagogických pracovníků.
- Spolupráce s rodiči a veřejností.
- Práce vedení školy, řízení školy, personální práce.
- Úroveň výsledků práce školy vzhledem k podmínkám a ekonomickým zdrojům.
- Práce všech pedagogických pracovníků.
- Materiální, technické, ekonomické a hygienické podmínky školy.
- Soulad ŠVP s RVP PV.
- Soulad realizovaného vzdělávacího programu Montessori s RVP PV.
- Dodržování zásad Montessori pedagogiky.

Kritéria autoevaluace

- Podmínky vzdělávání.
- Výsledky vzdělávání.
- Kvalita personální práce.
- Spokojenost rodičů s prací školy.
- Účast rodičů na školních akcích.
- Kvalifikovanost pedagogického sboru - další vzdělávání učitelů.
- Možnost volnočasových aktivit na škole.
- Využívání Montessori metod a forem práce.
- Péče o dítě se SVP a děti mimořádně nadané, individuální péče o jednotlivé děti.
- Úroveň vědomostí a dovedností dětí.
- Práce vedení školy.
- Úroveň vybavenosti tříd.
- Úroveň sociálního zázemí školy.
- Péče o psychohygienu učitelů.
- Kvalita hospodaření školy.
- Kontrolní činnost v odborné oblasti – revize, kontrola BOZP, PO.
- Úroveň prezentace školy.
- Postoj dětí ke škole.

6.1 Evaluace vzdělávání (tabulky)

Oblasti evaluace	Kritéria evaluace (co)	Nástroje evaluace (metody a techniky; jak, čím)	Časový plán (kdy, jak často)	Zodpovědnost (kdo)
Naplnování zvolených záměrů a cílů.	<ul style="list-style-type: none"> Zjistit soulad záměrů stanovených v ŠVP s výchovně-vzdělávacím procesem. Zjistit soulad ŠVP s dokumentací školy. Zjistit soulad záměrů ŠVP a dílčího projektu. 	• Třídní dokumentace (třídní kniha, měsíční plán, týdenní plán)	• Týdně	• Hlavní pedagog a ředitel
		• Konzultace cílů na pedagogické radě	• Měsíčně	• Pedagogický sbor
		• Sebehodnocení školy	• Ročně	• Ředitel
		• Hodnocení projektu	• Po skončení tématu	• Pedagog
Podmínky ke vzdělávání.	<ul style="list-style-type: none"> Zhodnocení personálních podmínek. Zhodnocení materiálních podmínek. Zhodnocení organizačních podmínek. 	• Pohovory se zaměstnanci	• Pololetně	• Ředitel
		• Sebehodnocení zaměstnanců	• Pololetně	• Ředitel
		• Rozbor stávajících podmínek materiálních	• Ročně	• Ředitel
		• Zpětná vazba na provozních poradách	• Měsíčně	• Pedagogický sbor
		• Sebehodnocení školy	• Ročně	• Ředitel
Průběh vzdělávání.	<ul style="list-style-type: none"> Uplatňování principů Montessori. Zhodnocení průběhu z hlediska používaných metod a forem. Kvalita komunikace pedagoga s dětmi a zákonnými zástupci. 	• Hospitace	• Ročně	• Ředitel
		• Měsíční plány	• Měsíčně	• Pedagog
		• Konzultace možnosti řešení, nápadů na ped. poradách	• Měsíčně	• Pedagogický sbor
		• Spolupráce s odborníky	• Dle potřeby	• Pedagog
		• Zpětná vazba od zákonných zástupců a dětí	• Měsíčně	• Pedagog
		• Rodičovské schůzky	• Pololetně	• Pedagog
		• Další vzdělávání pedagogů	• Ročně	• Pedagog
Výsledky vzdělávání.	<ul style="list-style-type: none"> Vývoj jednotlivých dětí v oblastech vzdělávání. Zhodnocení výsledku v jednotlivých oblastech. Zhodnocení výsledku vzdělávacího procesu. 	• Rodičovské schůzky	• Pololetně	• Pedagog
		• Pozorování dětí	• Denně	• Pedagog
		• Výsledky činností dětí	• Denně	• Pedagog
		• Zpráva o rozvoji dítěte	• Týdně	• Pedagog
		• Zhodnocení výsledku projektu	• Po jeho skončení	• Pedagog
		• Zpětná vazba od zákonných zástupců	• Při konzultacích	• Pedagog
		• Hospitace	• Ročně	• Ředitel
		• Pozorování	• Denně	• Pedagog
Podpora školy dětem, spolupráce s rodiči.	<ul style="list-style-type: none"> Přístup k informacím a jejich přenos. Spolupráce se specialisty ve vzdělávání, s PPP a SPC. Vztahy mezi školou, dětmi, zákonnými zástupci a školskou radou. Klima školy. 	• Diskuse, rozhovor	• Týdně	• Pedagogický sbor a ředitel
		• Sebehodnocení vedení školy, pedagogů a dětí	• Pololetně	• Pedagogický sbor a ředitel
		• Spolupráce se školskou radou	• Kvartálně	• Ředitel
		• Rodičovské schůzky	• Pololetně	• Pedagog

Oblasti evaluace	Kritéria evaluace (co)	Nástroje evaluace (metody a techniky; jak, čím)	Časový plán (kdy, jak často)	Zodpovědnost (kdo)
Řízení školy, kvalita personální práce, kvalita DVPP.	<ul style="list-style-type: none"> • Kvalita systémového řízení. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pohovory se zaměstnanci 	<ul style="list-style-type: none"> • Každé 2 týdny 	<ul style="list-style-type: none"> • Ředitel
	<ul style="list-style-type: none"> • Plánování řídicích činností. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hodnocení všech zaměstnanců 	<ul style="list-style-type: none"> • Pololetně 	<ul style="list-style-type: none"> • Ředitel
	<ul style="list-style-type: none"> • Efektivita organizace školy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbor stávajících materiálních podmínek 	<ul style="list-style-type: none"> • Ročně 	<ul style="list-style-type: none"> • Ředitel
	<ul style="list-style-type: none"> • Spolupráce zaměstnanců a vedení školy. • Metodická podpora kvality výuky DVPP. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zpětná vazba na provozních poradách 	<ul style="list-style-type: none"> • Měsíčně 	<ul style="list-style-type: none"> • Pedagogický sbor
Úroveň výsledků práce školy (vzhledem k podmínkám vzdělávání a ekonomickým zdrojům).	<ul style="list-style-type: none"> • Kvalita výsledků vzdělávání. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pohovory se zaměstnanci 	<ul style="list-style-type: none"> • Každé 2 týdny 	<ul style="list-style-type: none"> • Ředitel
	<ul style="list-style-type: none"> • Účelné nakládání s rozpočtem školy. • Zapojení školy do projektů. • Prezentace školy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Výsledky kontrol státních orgánů 	<ul style="list-style-type: none"> • Po ukončení kontroly 	<ul style="list-style-type: none"> • Ředitel